

ಹೆಚ್ಚೆನು ರಾಣಿ ಮೊಟ್ಟೆ

ಚೇನು ಕುಟುಂಬದ ಅಶೇ ದೊಡ್ಡ ಹುಳಗಳಾದ ಹೆಚ್ಚೆನನ್ನು ಬಹುತೇಕರು ನೋಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಎತ್ತರದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವ ಇವುಗಳು ಅಲ್ಲವಾರಿಗಳಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಪಿದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜಾಗ ತೊರೆದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಹೆಚ್ಚೆನು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ 10 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜೆನುನೊಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ

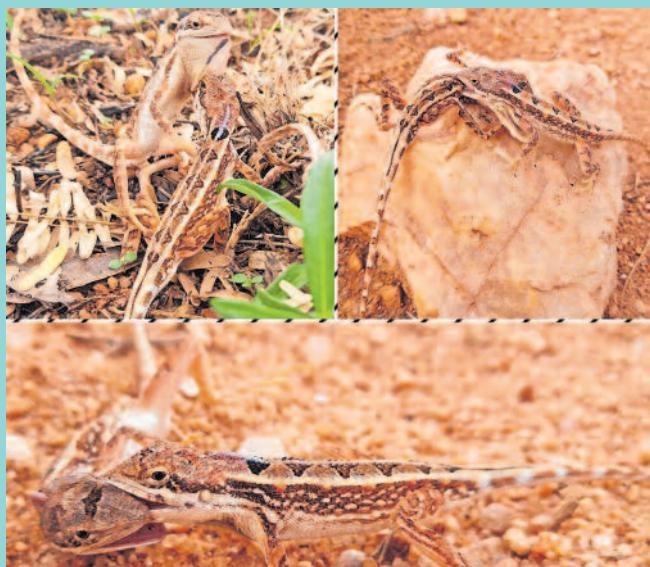
ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವು ದೊಡ್ಡ ಸಾಮಾಜ್ಯವನ್ನು ರಾಣಿ ನೊಣ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಣಿ ನೊಣವನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಬಹಳ ವಿರಳ. ಅದರ ಇತ್ತಿಳಿಗೆ ಜೆನು ತೆಗೆದಾಗ ರಾಣಿಕೊಣಗಳು ನೋಡಲು ಸಿಕ್ಕಿದವು.

ಬಾಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಾಣ ಮಾಡುವ ತುಡುವೆ ಜೆನುನೊಣಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಇವುಗಳೂ ಜೆನು ಪೈರಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಕೊಣ (ರಾಣಿ ಮೊಟ್ಟೆ) ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಏರಡುಮೂರು ರಾಣಿಕೊಣಗಳು

ನಮಗೆ ಕಾಣಲು ಸಿಕ್ಕಿದವು. ಅಂದಾಜು ಏರಡರಿಂದ ಏರಡವಾರೆ ಇಂಚು ಉದ್ದ ರಾಣಿಕೊಣ ಇದ್ದವು.

ಹೆಚ್ಚೆನುಗಳನ್ನು ಪಾಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಅಂತಹ ರಾಣಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಗೂಡಿನ ರಾಣಿ ಅಥವ್ ಜೆನುನೊಣಗಳ ಜೊತೆ ಗೂಡನ್ನು ತೊರೆದು ಬೇರೆಡೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಮೊಟ್ಟೆ ಒಡೆದು ಹೊರ ಬಿರುವ ರಾಣಿ ಬಳಿಕ ಗೂಡನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

—ಅರುಣ್ ಕೆಲ್ಲಾರು

ಒತ್ತಿಕ್ಕಾತೆಗಳ ಕಾಳೆಗೆ

ಇಂಗಳಿಸಂಕೆ ಕೆಂಪುಮಣಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಿನೋ ರಭಸವಾಗಿ ಸರಿದಾದಿದಂತೆ ಕಾಳೆತ್ತಿತ್ತು. ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಏರಡು ಒತ್ತಿಕ್ಕಾತೆಗಳು ಒಂದರ ಕತ್ತನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಮಲ್ಲಿಯದ್ದು ನಡೆಸಿದವು. ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬ ತಮ್ಮನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬ ಅರವು ಅವುಗಳಿಗೆನ್ನೇ ಇಲ್ಲವೋಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಬಿಂದುಗೆ ಒತ್ತಿಕ್ಕಾತ (fan throated lizard) ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಜಾಗಗ್ರೀಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸರಹದ್ದನ್ನ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲೂ ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ನಿರುಪದ್ವಾಗಳಾದ ಇವು ಆರ್ತಂಕಗೊಂಡಾಗ ಕುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಜೊಳಗೆಯಂತಹ ಜೆಮುವನ್ನು ಬಿಂದುಗೆ ಬಿಂದುದಂತೆ ಬೀಸಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಜಂದ.

—ಮಹೆಶ್ವರ ಮಹುಕಡ್ಡಿ, ಬಾಟಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ

ಮನೆಯಂಗಳದ ಕೃಷಿ

ಕೊರೆನಾ ಲಾಕ್‌ಡೊನಾನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಕೆಲವಾರು ಹವ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಸಮಯವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹಾಗೂ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅನಾದ್ಯವಾದಾಗ ಈ ಶ್ಯಾಮಿಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದ ನೀಡಿತ್ತು. ಮಟ್ಟಿ ಗುಳ್ಳೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಈ ಬದನೆ ಗಿಡವು ಕಾರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇದು ಏರಡೂವರೆಯಿಂದ ಮೂರು ಅಡಿಯವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಈ ಅಪರೂಪದ ಗಿಡವು ಸುಮಾರು ಆರಂಧ ಏಳು ಅಡಿಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಹಲವಾರು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಲೂ ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ನಮ್ಮ ಕೃಷಿಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಇಮ್ಮೆಗೊಳಿಸಿದೆ.

—ಶ್ರುತಿ ಎಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು

